

Riedsútstel

It Beslút	: 19 februari 2026
Agindapunt	: 6
Status	: Besluitvormend
Program	: 5 – Sport, cultuur en recreatie
Portefúljehâlder	: J.P. van der Velde
Amtner	: T. Bergsma
Bylage	: 1. Leidraad Kleine Veren
Saak- en stiknûmer	: 202501224390 en 25ZG304876

Underwerp

Regeling veiligheid veerponten in Tytsjerksteradiel

Wy stelle jo foar te besluten om:

De verordening op veerponten in de gemeente Tytsjerksteradiel in te trekken.

Koarte gearfetting

De raad heeft in 1998 de Verordening op veerponten in Tytsjerksteradiel vastgesteld. Deze is verouderd en de omstandigheden zijn gewijzigd. We stellen de raad voor deze verordening in te trekken. In het belang van de veiligheid van de pontjes worden overeenkomsten aangegaan met de beheerder van Zonnepont Schalkediep (Suwâld) en De Wynser Oerset (Wyns).

Foech ried/kolleezje

Op grond van artikel 108 in combinatie met artikel 147 van de Gemeentewet is de raad bevoegd tot het opstellen en intrekken van verordeningen.

Ynliding

De gemeentelijke verordening op veerponten ([Verordening op veerponten in de gemeente Tytsjerksteradiel | Lokale wet- en regelgeving](#)) is in 1998 opgesteld met het oog op de veiligheid van de ponten als zodanig. Inmiddels is deze verordening echter verouderd en zijn de omstandigheden gewijzigd.

Histoarje

In onze gemeente varen drie pontjes:

- De Hin en Wer in Earnewâld, in eigendom van de gemeente, destijds in beheer bij een stichting, sinds 2013 ligt het beheer bij de gemeente, vaarwegbeheerder is de provincie;
- Zonnepont Schalkediep, in eigendom van de gemeente en in beheer bij de Stichting Zonnepont Schalkediep, vaarwegbeheerder is Rijkswaterstaat;
- De Wynser Oerset, in eigendom en beheer van de Stichting Wynser Oerset, vaarwegbeheerder is de provincie.

In 1998 is, om de veiligheid (deugdelijkheid) van de pontjes zoveel mogelijk te waarborgen, een verordening opgesteld door de gemeente. Op grond van deze verordening moeten de pontbeheerders beschikken over een verklaring van onderzoek. Deze verklaring ontvangen de beheerders na een onderzoek naar de deugdelijkheid van de pont. Dit onderzoek moet uitgevoerd worden door een deskundige en heeft met name betrekking op de waterdichtheid en stabiliteit van de betreffende ponten.

2013 Leidraad

Na een aanvaring met een pontje op het Rijn-Schiekanaal in 2012 heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid een onderzoek ingesteld. Omdat voor vaartuigen waarmee niet meer dan 12 personen worden overgezet bijna geen wettelijke verplichtingen gelden, was het Landelijke Verenplatform al bezig om te komen tot minimale regels voor veerponten voor maximaal 12 personen op basis van artikel 1.04 PBR (Binnenvaart Politie Reglement. In het BPR staat dat een veerpont slechts mag vertrekken, keren of het vaarwater oversteken, nadat hij zich ervan heeft vergewist, dat dit veilig kan geschieden).

Dit plan van het Verenplatform raakte in een versnelling door de aanvaring en het onderzoek door de Onderzoeksraad en dit resulteerde in 2013 in de Leidraad kleine veren. In deze leidraad zijn minimale eisen vermeld om invulling te geven aan het genoemde artikel in het BPR. Het doel van de leidraad is om handvatten te geven ten aanzien van de eisen aan de bemanning en aan de minimale veiligheidseisen van veerponten tot 12 personen.

De deskundige die volgens de gemeentelijke verordening elke vijf jaar werd gevraagd om het onderzoek aan de ponten op grond van de gemeentelijke verordening uit te voeren, stelde na het verschijnen van de leidraad dat de gemeente ook zelf onderzoek zou kunnen doen aan de hand van de voorwaarden zoals opgenomen in de leidraad kleine veren. Zeker ook omdat het geen zin heeft om iedere vijf jaar te kijken naar de stabiliteit van de pont. Als dit één keer goed is, dan blijft dat zo, tenzij er veranderingen aan de pont plaatsvinden (zoals het vergroten van de pont of het wijzigen van het gewicht) die (mogelijk) gevolgen voor waterdichtheid en stabiliteit kunnen hebben.

Bevoegdheid stellen van regels

De provincie is op grond van de Verenwet het bevoegde gezag als het gaat om het stellen van regels voor kleine veerponten (max 12 personen) op de wateren waarvan de provincie de vaarwegbeheerder is. In 2024 heeft de provincie hier vorm aan gegeven door het vaststellen van de Beleidsregel nautisch beheer en vaarwegbeheer Fryslân 2024, geldend vanaf 10-07-2025 t/m heden.

In deze beleidsregel staat in artikel 3.11 Veeerponten en andere overzetdiensten met een vaartuig: een aanvraag om vergunning voor het toestaan van een veerpont of andere overzetdienst met een vaartuig, wordt getoetst aan (o.a.) de voorwaarden die zijn neergelegd in de Leidraad voor fiets en voetveren met een capaciteit van maximaal 12 passagiers (Leidraad kleine Veren).

Voor het Prinses Margrietkanaal geldt dat het rijk bevoegd is. Rijkswaterstaat heeft naast het Binnenvaartpolitiereglement, geen aanvullende regels opgesteld.

De VNG roept in de leidraad gemeenten op om gebruik te maken van deze leidraad wanneer zij zelf verantwoordelijk zijn voor een veerdienst en/of wanneer de uitvoering hiervan wordt uitbesteed aan een private exploitant. Het staat gemeenten ook vrij om deze leidraad te formaliseren en op te nemen in de daarvoor gewenste regelgeving.

Het regelen van de veiligheid van de pontjes kan zowel via een verordening als via een overeenkomst. Navraag heeft opgeleverd dat er nergens in den lande met een verordening wordt gewerkt, waar er iets is vastgelegd, is dat via een overeenkomst.

Te berikken effect

Veiligheid pontjes borgen.

Argumenten

Omdat naast het BPR het rijk geen speciale regelgeving heeft voor pontjes voor maximaal 12 personen en de provincie alleen geregeld heeft dat er getoetst moet worden aan de Leidraad bij vergunningen voor *nieuwe* pontjes, willen we ook zelf iets regelen voor de veiligheid van de pontjes als zodanig. Dit door de voorwaarden zoals opgenomen in de Leidraad, te vertalen naar regelgeving. Dit dus volgens het advies van de VNG en in overeenstemming met de provinciale regelgeving voor nieuwe pontjes.

Dit kan zowel door het aanpassen van de verordening als door het aangaan van een overeenkomst tussen de gemeente en de stichting Wynser Oerset en de stichting Zonnepont Schalkediep. Het gaat er niet zozeer om hoe we het willen regelen maar dat we het (veilige pontjes) regelen:

Verschil verordening en overeenkomst

De verordening valt onder het publiekrecht. De verordening wordt door de raad vastgesteld. Bij een verordening gaat het om van bovenaf opgelegde regelgeving en als het mis gaat, kan de gemeente publiekrechtelijk gaan handhaven.

De overeenkomst valt onder het privaatrecht. Het college is bevoegd overeenkomsten aan te gaan. Bij een overeenkomst gaat het meer om vertrouwen en een gelijkwaardige verhouding, en om wat beide partijen over en weer van belang vinden en daarom samen afspreken. Als het misgaat wordt nakoming van de overeenkomst gevorderd (in lijn met wat hierover in de overeenkomst is opgenomen).

Wij zijn van mening dat we het meest recht doen aan de beide stichtingen door te kiezen voor een overeenkomst. Beide stichtingen zorgen al jaren voor de pontverbinding over respectievelijk de Dokkumer Ee en het Prinses Margrietkanaal en zijn zich zeer bewust van gevaren en risico's. De stichtingen hebben hier eerlijk gezegd ook meer kijk op dan de gemeente en handelen pro-actief. Zo heeft de stichting Zonnepont Schalkediep geregeld dat de hele installatie van de pont jaarlijks volledig wordt gecheckt door het bedrijf dat de pont onderhoudt. Dit is veel effectiever dan dat er vijfjaarlijks naar de pont wordt gekeken zonder dat er 'onder de kap' wordt gekeken.

Door het aangaan van een overeenkomst maken we als gemeente zichtbaar dat wij hierin ook vertrouwen geven en niet van bovenaf zeggen 'hoe het moet', terwijl we wel tegelijk willen dat de veiligheid geborgd is.

Daarnaast is het zo dat de regelgeving is opgenomen in het BPR en provincie en rijk bevoegd zijn tot nadere regelgeving. Nu daarbinnen geen specifieke aandacht is voor de veiligheid van de pontjes als zodanig en we dit als gemeente wel belangrijk vinden, lijkt het daarvoor aangaan van overeenkomsten een logischer middel dan het zelf opstellen van regels in de vorm van een verordening.

Tenslotte is het eenvoudiger om overeenkomsten actueel te houden (partijen kunnen eenvoudig besluiten de overeenkomst aan te passen) dan om een verordening te wijzigen (raadsbesluit).

Met de beide stichtingen is inmiddels overeenstemming over de conceptovereenkomsten.

Het voordeel van een overeenkomst is tenslotte dat er maatwerk mogelijk is. Hiervan maken we gebruik door de, door de jaren heen ontstane praktijk en mondelinge afspraken tussen gemeente en de zonnepont Schalkediep, mee te nemen in de overeenkomst (wie doet wat, verzekeringen etc.). Aanvullend: voor de Wynser Oerset geldt dit niet omdat deze in eigendom en beheer is van de stichting. De gemeente geeft enkel, om deze prachtige verbinding in de vaart te houden, jaarlijks een subsidie, samen met de gemeente Leeuwarden.

Na besluitvorming door de raad kunnen de concept-overeenkomsten worden getekend. De bevoegdheid tot het aangaan van overeenkomsten ligt bij het college en de burgemeester (of gemandateerde) tekent.

Voor de pont Hin en Wer in Earnewâld geldt dat de gemeente als eigenaar en beheerder zelf verantwoordelijk is voor de veiligheid. Aan een verordening moet ook de gemeente zelf zich houden, we sluiten echter geen overeenkomst met onszelf. De verantwoordelijkheid voor het toetsen aan de leidraad voor kleine veren ligt bij de afdeling Beheer.

Alternativen

De huidige verordening herzien of niets doen wat betekent dat we blijven werken met een verordening die niet meer voldoet.

Kanttekenings/risiko's

Een verordening is een 'zwaarder' middel dan een overeenkomst. Met een verordening kunnen we, als daar een reden voor is, gaan handhaven. Dit kan betekenen dat de veiligheid hersteld wordt maar kan ook betekenen dat de stichting er de brui aan geeft. De overeenkomst biedt, omdat het om gezamenlijke afspraken gaat, meer het gevoel van een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Echter, het risico dat er geen vrijwilligers meer te vinden zijn of dat een stichting een einde heeft, bestaat altijd.

Finânsjes

N.v.t.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

N.v.t.

Kommunikaasje

Met de besturen van de ponten is overlegd. Na besluitvorming door de raad kunnen de overeenkomsten worden getekend.

Yntegraliteit

Over dit voorstel is overlegd met de juridisch adviseur en de afdeling Beheer.

Previnsje

N.v.t.

Gearwurking

N.v.t.

Ferfolchtrajekt

N.v.t.

Evaluaasje

N.v.t.

Burgum, 16 december 2025

Het college van burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel,

secretaris,

burgemeester,

dhr. drs. J. Krul

mevr. C. Schokker-Strampel

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Tytsjerksteradiel;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 16 december 2025, punt nummer: 6;

Beslút:

De verordening op veerponten in de gemeente Tytsjerksteradiel in te trekken.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Tytsjerksteradiel van 19 februari 2026.

De griffier,

De voorzitter,

Mevr. mr. A. Dam

Dhr. mr. K.A. Breuker